

Kitüntették Duncsák Máriát

Magyarország köztársasági elnöke Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetéssel adományozott Duncsák Mária nyugalmazott pedagógusnak, a Csemadok Kassai Városi Választmánya alelnökének. Az elismerést Magyarország kassai főkonzulátusán adták át.

Duncsák Mária a kárpátaljai, illetve felvidéki magyarság anyanyelvének és kultúrájának megőrzését szolgáló pedagógusi pályája, valamint közösségépítő munkája elismeréseként kapta a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetést.

Duncsák Mária a kárpátaljai Ungváron született 1950-ben. A Brezsnyev-korszak alatt Kárpátalján nehézséget jelentett a legalapvetőbb élelmiszerek beszerzése, de a fojtogató légkörben nemcsak a lelki, de a fizikai létükben is veszélyeztetettek voltak. A Kárpátalján uralko-

dó szegénység, a diktatúra, a hatóságoktól való félelem, s az 1979-es afganisztáni háború, amely során orosz katonákként a magyarlakta területek fiataljait is besorozták, arra készítették családját, hogy elhagyják szülőföldjüket.

1982-es áttelepülésüket követően Duncsák Máriát a kassai magyar közösség nyitott szívvel és barátsággal fogadta, amelyet meg is hálált. Rendkívül hamar a kassai magyar közösség aktív tagjává vált, a Csemadok mun-

kájában már az 1980-as évektől kezdve tevékenyen részt vett és több mint 10 éve tölti be a Kassai városi választmány egyik alelnöki tisztségét. Főszervezőként évtizedek óta kulcsszerepet vállal a több, mint fél évszázados múlttra visszatekintő kassai Kazinczy Napok szervezésében, amely a szép magyar nyelvhasználat szerepét és fontosságát hangsúlyozza. A nyelvművelés és az anyanyelv ápolásának érdekében mindmáig készít fel diákokat nemzetközi és országos versenyekre, kortárs és szépirodalmi felolvasó-maratonokat szervez. A kassai magyar vonatkozású történelmi megemlékezések összeállításának felelőse, a Tompa Mihály szavalóversenyek rendszeres zsűritagja.

Duncsák Mária élete során minden tisztségében kimeríthetetlen erővel, bátran, meghátrálás nélkül végezte a nemzedé-

keken átívelő munkát. Mindig szem előtt tartva a magyar nyelv tisztaságának megőrzését és az anyanyelvi kultúra ápolását, szíveket oltott be a magyar nyelv és irodalom tiszteletével és szeretetével.

A többszörösen határon túli, kárpátaljai és a felvidéki gyökereiből fakadóan, rengeteget tett környezete és a felnövekvő generációk magyar nemzettudatának megőrzéséért. Magyar pedagógusként, valamint a Csemadok alelnökéként megvalósított tevékenysége során kiemelt figyelmet fordított a minőségi anyaországi és kárpátaljai előadók, művészek meghívására, a kapcsolattartásra, valamint arra, hogy az évszázadokon keresztül fonódó, közös műveltség kötelezően minden elszakadt szálát megtalálja és újra egyesítse.

(Ma7 – Fábíán Gergely)

Miklós Ferencet köszöntötték

Szeretném ezúton a Csemadok Bósi Alapszervezete, annak vezetősége, csoportjai és a Kék Duna Vegyeskar nevében nagy szeretettel köszönteni, kicsit megkésve de annál nagyobb szeretettel és tisztelettel Miklós Ferencet, (Ferit, Feri bácsit) 80.

születésnapja alkalmából. Feri bácsi a bósi alapszervezetünk ikonikus alakja, nélküle nem valósulhatott meg egy rendezvényünk

sem. Fáradhatatlanul szervezett, segített, ahol tudott, szíve egy darabja az énekkaré volt hosszú évtizedeken keresztül. Az énekkar tiszteletbeli vezetője a mai napig, amikor már egészségi állapotára való tekintettel nem tudja látogatni a próbákat.

Köszönjük neki a sok örömteli pillanatot, amit együtt töltöttünk el a Csemadokban. Kívánunk neki jó egészséget és sok boldog

pillanatot családja körében, és reméljük, ha vége ennek a „covidos” időszaknak, újra találkozhatunk a Csemadok-ház falain belül és kívül.

Tiszteletünk jeléül november 28-án meglátogattuk Feri bácsit, és a lehetőségekhez mérten, egy rövid köszöntővel, koccintással és kedvenc nótájával köszöntöttük, sajnos csak háza udvarán. *na*

A Nagycétényben, Berencsen és Boldogfán készült adventi koszorúk fényképeivel kívánunk

Áldott karácsonyi ünnepeket!

A Csemadok elnöke és az Első Kézből szerkesztősége

Pozsonypüspökin a Csemadok a megtartó erő

2. rész

A Csemadok 2019-ben ünnepelte fennállásának hetvenedik évfordulóját, de mivel számos alapszervezet annak ellenére, hogy még abban az évben jelezte megalakulási szándékát csak később jöhetett létre, több magyar településen csak az idei évben tartottak jubileumot. A Pozsonypüspöki alapszervezet azon szerencsés alapszervezetek közé tartozik, amelyik ha más időpontban is és másként, mint ahogy eredetileg tervezte, de meg tudta ünnepelni a megalakulás hetvenedik évfordulóját. Takács András írásában az alapszervezet tevékenységére emlékezik vissza.

Legtöbb kiállításunk Csanaky Eleonóra segítségével valósult meg a Határainkon átnyúló információs központban, ezekből is megemlítek néhányat: Mikóczy Dénes borbemutatóval egybekötött képkiallítását, a Csemadok életéből fényképkiallítást, képfestő kiállítást Szarka Zsuzsa munkáiból, Nagy József halálának 5. évfordulóján pedig életét bemutató filmvetítéssel és kiállított alkotásaival emlékeztünk művészbarátunkra. Ezeket megelőzve Jóska barátunk a Csemadok helyi krónikása – Korona és betlehem című előadással egybekötve mutatta be saját készítésű betlehemét a plébánia templomunkban.

A következő részben emlékezzünk a klasszikus irodalmi délutánjainkra, nótaestekre, verses zenés összeállításokra. Ezek közül

Csanaky Eleonóra

kimagaslik a pozsonypüspöki történelmét körbejáró – Négy emberöltő egy órában – összeállítás, melyet Csanaky Nórának köszönhetünk és először az alapszervezetünk évfordulóján került bemutatásra, majd kibővített, aktualizált változatát a kitelepítés évfordulójára a hazalátogatók könnyeiket hullajtva állva tapsolták meg. Ide soroljuk a különböző rendezvényeinken szereplők vers- és prózamondását, zenei szereplését is.

Vendégszereplésekről is szólnunk kell, mert hivatásos művészek, mint például Boráros Imre, Bárdos Ágnes, Derzsi György, Poór Péter fellépéseit nem lehet feledni, ahogy a környező települések amatőr színjátszóinak színvonalas előadásai nélkül is szegényebb lenne az életünk. Idén, ha semmi nem jön közbe, tizenharmadik alkalommal kerül sor a Szent Miklós-plébániatemplomban a nívós kórusok adventi hangversenyére.

Az ötvenöt évvel ezelőtt indított első kirándulásunkon még nem sejtettük, hogy a 6 – 10 napos utak sora folytonos lesz és 54-szer barangoljuk be szülőföldünk, az óhaza valamint a szomszédos országok magyar vonatkozású helyeit. Közülük bennünk legmélyebb nyomot az anyagi szegénységben, de lelki gazdagságban élő erdélyi és kárpátaljai testvéreink hagytak. Sajnos az idei 55-nek megálljt parancsolt a világvárvány, az előrehaladott szervezést emiatt kellett abbahagynunk. Az évek folyamán a rövid lélegzetű kirándulások száma is megszorodott – közkedveltségüket bizonyítja, hogy átlagban minden esztendőre jutott egy-egy. Közülük is megemlítek néhányat. Egynapos volt a Terror háza megtekintése Budapesten, részt vettünk a martosi, más alkalommal a deáki népművészeti fesztiválon, ellátogattunk Burgenlandba, a Bécsi erdőben Valentiny Géza atya sírján és Döblingben Széchenyi szobránál koszorút helyeztünk el. Háromnapos kirándulás keretében részt vettünk a Gombaszögi Országos Népművészeti fesztivál 60. évfordulóján tartott rendezvénysorozaton, ugyanígy feledhetetlen marad a királyhelmeci kirándulás Dobos László-emléktábla avatásakor. Folytattuk látogatásainkat a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége Brünni Egyesületének rendezvényeire, hasonlóan mint Bad Deutsch Altenburgba ausztriai barátainkhoz, melyek által a kapcsolatunk még jobban elmélyült.

A hagyományossá vált rendezvényeink mellett sem mehetünk el szó nélkül. Március elején másokat megelőzve tartjuk meg a megemlékezést a magyar szabadságharcról. Ezután következik május utolsó vasárnapján a néhány éve bevezetett – Tisztelgő főhajítás nagyjaink előtt, azok sírjainál, akik sokat jelentettek Püspökinek, azon belül a Csemadoknak. A külön fejezetben taglalt kite-

Sikeresek a Csemadok rendezvényei Pozsonypüspökin

lepítési kerek évfordulókon túl, minden év október első vasárnapján is tartunk emléknapot, ekkor a reggeli szentmise és kopjafa koszorúzása után a délutáni műsor keretében kerül átadásra a „Pozsonypüspöki magyarságának megmaradásáért” Csemadok-díj. Már hagyományossá vált, hogy a 11. hónapban, 11-én 11 óra 11 perckor gyertyát gyújtunk és imát mondunk az I. világháborúban elesett Európa-szerte jeltelen sírokban nyugvó katonák lelki üdvéért a Hősök szobránál. A szobron elhelyezett táblán olvashatjuk áldozataink névsorát.

Hírt adok egy reményteljes kezdeményezésről is, a Napsugár nevű fiatal családok klubjáról. Foglászinger Adrianna megvalósította álmát, családtagjait, ismerőseit bevonva szervezte meg és indította az első találkozót, melyet az érintettek örömmel fogadtak. Egyre többen jöttek és élvezték a gondosan előkészített programokat. Sajnos a koronavírus miatt átmenetileg szünetel éppúgy mint a másik formabontó rendezvénysorozatunk, az Irodalmi kávéház. Az öt vasárnap délutánra tervezettből eddig

az elsőt tudtuk megvalósítani nagyon nagy sikerrel. Ezeken tervünk szerint egy-egy magyar sajtótermék szerkesztőivel találkozunk, közben megemlékezünk évfordulós írókról, költőkről, akik műveiből az iskola tanulói és más előadók idéznek.

Jó érzés elmondanom, hogy a felsorolt és fel nem sorolt tevékenységünk nem maradt észrevétlen, mert felsőbb szerveinktől, az önkormányzattól és sok intézménytől kaptunk személyeknek és szervezetünknek szóló elismerést, oklevelet. Többek között ezekről is beszámolunk a Hetven éve úton című kiadványunkban. Nem győzöm hangsúlyozni, hogy ez a beszámoló működésünk nem minden mozzanatát érinti, viszont a köszönetnyilvánítás az egész tevékenységre vonatkozik.

Felfoghatatlan milyen gyorsan elszaladt a hét évtized, melynek folyamán szüntelenül gyűjtöttük az erőt, egymást lelkesítettük, ha már fáradni kezdtünk, mert nem hagyhattuk kialudni a bennünk lobogó nemes lángot. Magánéletünkben nagyon sok mindent feladtunk a rendezvények sikere érdekében,

ám sokat kaptunk azok látogatottsága és elfogadottsága által. Pozsonypüspöki a volt község, ma Pozsony egyik városrészének éppenséggel nem a javunkra megváltozott nemzetiségi összetétele arra figyelmeztet bennünket, hogy az együttléte a legnagyobb türelemmel és körültekintéssel kell megvalósítanunk. Végtelenül szeretjük anyanyelvünket, kultúránkat, büszkék vagyunk a sikereinkre, közben tisztelettel viseltetünk mások iránt, ha kell együttműködünk velük és szorgalmazzuk kultúrájuk el- és megismerését. Viszonzásul ugyanezt várjuk el tőlük. Mi mindent megteszünk a békés együttélés érdekében s közben haladunk a számunkra kijelölt úton abban a tudatban, hogy a múltunkból tanulni, a jelenünkben tenni és a jövőnkben hinni kell. Önbecsülésünk alapja legyen kultúránk ápolására, anyanyelvünk megtartására, valamint történelmünk és népünk tiszteletére odaadással végzett tevékenység. Ehhez kívánunk a jubiláló alapszervezetünk tagjainak, támogatóinak, barátainknak kitartást és az eddigiekhez hasonló eredményes tevékenységet.

A jókai színjátszók fellépése a Püspöki Magyarságának Megmaradáért-díj átadója után

A járvány ellenére sikeresen

Az idei év a Csemadok Nagyfödemesi Alapszervezetének életében is különleges volt. Januárban nagy lelkesedéssel kezdtük meg a munkát. Az Aranyeső Nyugdíjasklubbal karöltve rendeztük meg a „Messzi idegenben“ című könyv bemutatóját, ami nagy sikernek örvendett.

A február 1-én tartott nagyszabású évzáró taggyűlésen még gazdag programot terveztünk az idei évre. Vezetőségünk új, lelkes, fiatal tagokkal bővült, akik szerették volna aktívan kezdeni tevékenységüket.

A bérletes színházlátogatásainkat is folytattuk a Győri Színházba, egészen március 8-ig. Aztán jött a mindent leállító koronavírus járvány. Szerencsére a 2019/2020-as színházi évből már csak egy előadásunk maradt el.

Sajnos március 15-én már csak otthon, lélekben emlékeztünk a forradalom évfordulójáról. Áprilisban elmaradt az esztrádcsoportok területi seregszemléje és a kitelepítettek emléknapja is. Aztán vártuk a csodát.

Június elején egy kicsit enyhültek a körülmények és június 4-én mi is csatlakozhattunk a világ minden részén emlékező magyarokhoz. Délután már népes tömeg várta a római katolikus templom előtt, hogy a világ sok-sok harangjával együtt 100 másodpercre megszólaljon a mi templomunk harangja is. Ezzel emlékeztünk a gyászos Trianoni szerződés aláírásának 100. évfordulójára. A nem meghirdetett, spontán emlékezésen több mint 100-an vettek részt. Történelmünk eme gyászos eseményéről Bózsing Katalin, az MKP helyi elnöke emlékezett. Lencsés Zoltán és Száraz Erzsébet egy-egy verse könnyeket csalt a résztvevők szemébe. Igaz, hogy a 100 méceses lángját az éppen akkor tomboló viharos szél elfújta, de a lelkekben a lángjuk tovább égett. A megemlékezés végén zene nélkül, spontán hangzott fel az emlékezők ajkán az ismert dal refrénje: „...mert a haza nem eladó...”

Június végén a szigorú óvintézkedéseket betartva köszöntöttük a ballagó kilencedikeseket.

A nagyobb rendezvények a nyár ideje alatt is tiltva voltak, ezért nem tarthattuk meg a XV. Mátyusföldi Fesztivált sem.

Augusztus 21-én a Kálvária udvarán még megemlékeztünk I. Szent István királyunkról és megáldottuk az új kenyeret is.

A tájházban fogadtuk a „Hazajáró“ című műsor stábját, akik egy rövidfilmet forgattak nálunk is, amelyet októberben le is vetítettek.

A nyár folyamán megszerveztük a bérletes színházlátogatás újabb évadját, de sajnos csak egy előadást volt módunkban látni, mert a koronavírusos helyzet ismét romlott. Jelenleg online előadásokat kínál a színház.

Sajnos, több tagunktól végső búcsút kellett vennünk. Temetésükön a járvány miatt nem vehettünk részt, de legalább koszorúinkkal igyekeztünk enyhíteni a hozzátartozók fájdalmát.

Nem tudjuk, mit hoz a jövő év eleje, s hogy lehetőségünk lesz-e találkozni az évzáró taggyűlésen tagjainkkal. Bízunk benne, hogy igen. Addig is minden tagunknak, támogatóknak áldásos karácsonyi ünnepeket, sikerekben és elsősorban egészségben gazdag új évet kívánunk!

Foto: Hanzel Lajos, SzE

ÜLÉSEZETT AZ ELNÖKSÉG

November 19-én az érvényben lévő egészségügyi szabályok betartásával Érsekújváron tanácskozott a Csemadok Országos Elnöksége. A testület a feladatok megvitatása mellett megbeszélte az előttünk álló évben ránk váró lehetséges kihívásokat is. Megállapította: szeretnénk, ha az év hátralévő napjaiban és a jövő évben minden a régi, a megszokott kerékvágásban zajlana, de erre – sajnos – vajmi kevés az esély. Félő, hogy ez a bezártság a Csemadok-munka, a kultúra visszaszorulásához vezethet. Most rajtunk, a Csemadok hivatásos dolgozóin, a területi és helyi választott képviselőin a sor, hogy lelkesítsék a tagságot, ösztönözzék őket arra, hogy a kor műszaki adottságait, lehetőségeit kihasználva új formákat, módszereket vezessenek be a Szövetség tevékenységébe. Alapszervezeteink vezetőségei az adott kereteken belül, a fiatalok bevonásával is próbálják meg életben, mozgásban tartani a szervezeteket. Talán itt az alkalom, hogy a fiatalok műszaki ismereteit igénybe véve, segítségüket kérve őket is bekapcsoljuk a Szövetség munkájába. Nagyon fontos volna, hogy minden kis eseményről hírt adjunk a sajtóban. Figyeljék a pályázati kiírásokat, a felhívásokat. Az adott helyzetben számos újszerű rendezvény támogatását lehet majd elnyerni – állapította meg az Elnökség.

Egyelőre kétséges, hogy január 22-én, a magyar kultúra napján a megszokott módon emlékezünk és a Csemadok-díjak átadásával ismét lerójuk tiszteletünket néhány arra érdemes csemadokos előtt. A Csemadok Országos Elnöksége a benyújtott javaslatok alapján az érdemes munkát végző csemadokosok közül következő személyeknek ítélte oda a kitüntetések:

ÉLETMŰ DÍJ

Kantár Éva, Szímó
Petro Lajos, Vilke
Suba Anna, Vágtornóc
Szcsuka Edit, Hosszúszó

KÖZMŰVELŐDÉSI DÍJ

Gaál Ildikó, Losonc
Győri Béla, Nemeshodos
Lőrincz Sarolta Aranka, Ipolybalog
Morovics Ibolya, Alsószeli
Nagy Géza, Csicsó
Radosicky Györgyi, Ógyalla

GYURCSÓ ISTVÁN-DÍJ

Hornyák István, Éberhard
Molnár Zsuzsanna, Dunaszerdahely

FÁBRY ZOLTÁN-DÍJ

Muzsnay Árpád, Szatmárnémeti

TITKÁRI ÉRTEKEZLETET TARTOTTUNK

A Csemadok a soron következő titkári értekezletét 2020. november 19-én Érsekújváron a Csemadok Alapszervezet székházában tartotta a Nyugat és Közép Szlovákiai régió titkárságai részére. Köszönet az érsekújvári alapszervezetnek és területi választmánynak, hogy felvállalták a házigazda szerepét és betartva a járványügyi helyzet miatt szükséges óvintézkedéseket otthont adtak tanácskozásunknak. A tanácskozás fő témája a Csemadok tagsági könyveinek modernizálása volt, e témában meghívást kaptak a Benefit Barcode Inc. vállalkozás munkatársai Jáger László alapító, valamint Török Zsolt ügyvezető igazgató. A vállalkozás által közösségek (pl. érdekvédelmi szervezetek, egyesületek, vállalatok ügyfelei, dolgozói) számára fejlesztett, akár ingyenesen használható kedvezmény és elszámoló platformjának célja, hogy a közösségek egyszerűen és költséghatékonyan szolgálják tagjainak, ügyfeleinek érdekeit.

Az új tagkártyák – a tagsági viszony igazolásán túl – a szövetség tagjai számára kedvezményeket, a kiskereskedő partnereik számára többlet-forgalmat tudnak biztosítani, illetve a kártyához párosul egy applikáció, amely ingyenesen elérhető a Google Play áruházból, valamint az Apple App Store-ból is. Az applikáció lehetővé teszi kártya digitális megjelenését. A tanácskozáson szóba kerültek az előttünk álló évszázad taggyűlések, az elmaradt területi konferenciák, valamint az országos közgyűlést érintő kérdések, illetve a jelenlévők megvitaták, hogy milyen munkaformák mellett tartható lendületben Szövetségünk munkája. *nt*

ONLINE DOLGOZIK AZ IFJÚSÁGI TAGOZAT

A Csemadok Ifjúsági Tagozatának tagjai kihasználva a közösségi háló adta lehetőségeket egy videós összeállításban mondták el, mit jelent számukra az anyanyelvük, a magyar nyelv. Az összeállítás a magyar nyelv napján, november 13-án látott napvilágot.

Ugyancsak az ifjú csemadokosoknak köszönhetően heti rendszerességgel egy-egy Felvidéken gyűjtött népmesét is megnézhetnek az érdeklődők. A meséket és a további videókat megtekinthetik a Csemadok Első Kézből youtube csatornáján, vagy keressék azt a Csemadok Ifjúsági Tagozat, vagy a Csemadok Első Kézből facebook oldalán. Amennyiben valaki szeretne mesét beküldeni, várjuk azt a csemadokelsokezbol@gmail.com címre. Feltétel, hogy Felvidéken gyűjtött mese hangozzék el a videón. *nt*

MEGJELENT A ZOBORALJI ÖRÖKSÉG ŐRZŐI HÍMZŐ- ÉS VISELETKÉSZÍTŐ MŰHELY MUNKÁSSÁGÁT ÉS SIKEREIT BEMUTATÓ KIADVÁNY. A Tárgyalkotó Népi Iparművész szervezet néhány év alatt tett szert népszerűsége, kiállításokon ismerhette meg a nagyközönség a Műhely tagjainak köszönhetően a Zoboralja hímzésvilágát, mely archaikus és egyedi jegyeket hordoz. Számos zsűrizett alkotás dicséri a csoport munkáját, aminek köszönhetően elnyerték a Hagyományok Háza által kiosztott címet is.

A kiadvány megjelenését a Csoóri Sándor Alap támogatta, és a csoportról eddig publikált cikkek egy részét tartalmazza, valamint fényképek segítségével ismerhető meg közelebbről a Zoboralja népművészete. *nt*

(GJ)

Az abaújszinai Rozmaring Néptáncgyűttes idén ünnepelte megalakulása 70. évfordulóját

A tavalyi kerek évforduló után több alapszervezet, hagyományőrző csoport is jubilált. Most keletre kalauzoljuk olvasóinkat, hogy megismerjék a hetvenéves abaújszinai táncgyűttest.

„Valamikor 1949-ben még szokás volt a faluban, hogy vasárnap délután a lányok a falu főutcáján énekelve sétáltak, s időnként egy-egy karikázót is eltáncoltak. Látván ezt a falu vezetői, felkérték a lányokat, hogy az új ünnepekre (május 1-jén, május 9-én, aratási ünnepeken, november 7-én) rendezett műsorokon lépjenek fel. Kedvenc népdalaikra Hámorszky Mária kreált egy leánytáncot. Az, hogy miben fognak fellépni, nem okozott gondot, mert még tudtak kölcsönkérni csizmákat a faluban, tarka, színes, bő szoknyája és fehér puffos ujjú blúza pedig minden lánynak volt.” – idézet az abaújszinai Rozmaring Néptáncgyűttes krónikájából.

1949. szeptember elején Abaújszinán is megalakult a Csemadok alapszervezete és a következő évben 1950-ben a táncsoport is. A lányok az ünnepeken mindig nagy sikert arattak, szakmailag pedig Hemerka Olga látta el őket tanácsokkal.

Eröss Pálné, született Szőke Klára, 1951 tavaszán kapcsolódott be a táncsoport munkájába. Mivel a református lelkész felesége volt, iskolában nem taníthatott, megszerzett tudását a Csemadokban kamatoztatta. Ő lett az új táncok koreográfusa és ügyelt arra, hogy

„csak tiszta forrásból” merítsék a népdalokat. Felgyűjtötte a Hernád-mente népdalait és lakodalmakban, bálokban figyelte a helyiek lépéseit, figuráit. A sok taps és a siker szinte szárnyakat adott a lányoknak, egyre többen csatlakoztak hozzájuk a környező falvakból is. 1953-tól fiúk is jöttek, így már komoly csoporttá váltak és a munkát is komolyan vették.

Eröss Pálné erős kézzel vezette a csoportot, a táncsoport tagjának lenni kitüntetetés volt. A fiataloknak minden félévi és év végi bizonyítványt be kellett mutatnia, ha valaki rontott a jegyein, egy időre letiltotta a próbákra való részvételtől. 1954-ben Eröss Pálnénak egy tehetséges segéde is akadt Mitró László személyében, ő újabb koreográfikkal járult hozzá a csoport munkájához. A fellépéseken a helyi cigányzenekar húzta a talpalávalót, ekkor még Dzsuga József, azaz Vaszil primás vezetésével. A későbbiekben a táncosokat Potta Géza zenekara kísérte.

1956-tól szinte állandó szereplői lettek az országos rendezvényeknek. Itt derült ki, hogy az ország élvonalához tartoznak. 1957-ben első magyar táncgyűttesként képviselték a magyar néptáncművészetet Východnán az országos szlovák folklórfesztiválon. A 60-as 70-es évek alatt egyre bővült a táncsoport és a repertoár is, egyre ismertebbé váltak, s több helyen kellett színpadra lépniük. Már nem volt elegendő az otthonról hozott egy szál blúz és szoknya, önerőből varrták meg

a szoknyákat, ingvállakat, bő gatyákat, surcokat, kötőket, ingeket. Rengeteget segített ebben Mura Joli néni.

1970-es év végén Eröss Pálné 20 év után átadta a stafétát fiának, Eröss Zoltánnak. A csoport művészeti vezetője Csurilla Erzsébet lett. 1973-ban fölvette a Rozmaring Táncgyűttes nevet. Eröss Pálné munkásságáért 1989-ben megkapta a Csemadok arany emlékérmét, 1987-ben pedig a Csemadok Kiváló Népművésze emlékplakettet vehette át.

A Rozmaring táncgyűttes megalakulása óta folyamatosan dolgozik. Az eltelt évtizedek folyamán tagjai számos versenyen mérhették össze tudásukat. A táncgyűttes 1974-ben és 1975-ben Zselízen az országos magyar népművészeti fesztiválon nagydíjat nyert. Évről évre résztvevői voltak a Gombaszögi Országos Kulturális Ünnepegeknek, gyakran szerepeltek Magyarországon, több ízben jártak a néhai Szovjetunióban, valamint Jugoszláviában, de műsorukat megcsodálhatták Romániában, Lengyelországban és Szerbiában is. A táncosok szerénységét dicséri, hogy nem csak a nagy fesztiválokon adnak bele mindent a fellépésbe, hanem a legeldugottabb kis faluban is úgy lépnek színpadra, mintha az lenne maga a Broadway. Így volt ez a Daloló Alsóláncon, a környező falvak Csemadok napjain, Restén, Kenyhecen, Buzitán, Nagyidán és Somodiban, évente a

A Rozmaring Néptáncgyűttes fellépése a gálaműsoron

Járási Dal- és Táncünnepélyeken.

Repertoárjukban a Felvidék magyar táncai, Magyarország tájegységeinek táncai, valamint erdélyi táncok is szerepelnek. A korosabb táncosoknak sem kell búcsút inteniük az együttesnek, mert hagyományörzőkként aktívan tevékenykedhetnek tovább. Eddig több mint 500-an táncoltak az együttesben, fellépéseik száma megszámlálhatatlan. Huszonheten a táncpróbákön találták meg életük párját. Szerencsére utánpótlása is van a táncsoportnak, a gyermektáncsoport Rozmaringsarj néven működik, több mint 25 éve. Hasonló sikerekkel büszkélkedhetnek idehaza és külföldön is. Vezetője Csurilla Erzsébet és Takács Alica. Legutóbbi kiemelkedő sikerüket a Bíborpiros szép rózsza népzenei vetélkedőn érték el, ahol továbbjutottak a Vass Lajos Kárpát-medencei népzenei verseny döntőjébe Budapestre.

Csurilla Erzsébet – a mi Bözsikénk – munkásságát nem csak Szinán, hanem felsőbb szakmai körökben is elismerik. Önfeláldozó munkája jutalmaként 2011-ben a Magyar Kultúra Lovagja elismerést adományozták neki, 2013-ban a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetését kapott, 2018-ban pedig Csemadok Életmű-díjjal tüntették ki.

A Rozmaring Néptáncgyüttesnek óriási szerencséje volt, mert mindenkor kitűnő önfeláldozó vezetői voltak: Mura Ferenc, Mura Ferencné, Császár Pálné, Mitro Csaba, Korán Péter. A néptáncsoport jelenlegi vezetője Mitro Csaba, aki 2016-ban a Magyar Bronz Érdemkereszt kitüntetését kapott áldozatos munkájáért.

A táncgyüttes megalakulásának 30. évfordulója óta minden ötödik évben egész estét betöltő ünnepi műsorral ünnepli meg a táncsoport fennállását, ezen kívül több gálaműsorral örvendeztették meg a közönséget, mint például: Este a fonóban, Szinai lakodalmas, Évekből font koszorú, Rábaközi barangolások, Születtem, mint primás, Betlehemes, Szüreti műsor, Aratás, Andrástól-farsangig, Karácsonyi kántálás, Lucázás, Kolonyi lakodalmas.

Több koreográfus is segítette a Rozmaring Néptáncgyüttes hét évtizedes munkáját, többek között Hemerka Olga, Erőss Klára, Mitro László, Quittner János, Rábai Miklós, Balogh Sándor, Pribék Gábor, Bačinsky Ladislav, Csurilla Erzsébet, Bohács Brigitta és Éder Róbert, Péter Zsolt, Richtarcsik Mihály, Varga Zoltán és sokan mások.

A mai dédszülők 1950-ben, mint alapítók kezdtek dolgozni a csoportban. Később az egyes próbákra magukkal hozták gyermeke-

A Rozmaringsarj fellépése a gálaműsoron

iket, unokáikat, most a dédunokáik copfját fonják a fellépések előtt. Az abaújszini Rozmaring néptáncgyüttes virágzott, szépült, láthatóvá vált, itthon és külföldön, az elmúlt 70 év alatt.

Az abaújszini Rozmaring Néptáncgyüttes, a Felvidék legidősebb magyar amatőr népművészeti közössége, az idén, 2020. február 22-én színvonalas gálaműsorral ünnepelte 70. születésnapját.

A 2200 lelket számláló településen a Csemadok alapszervezet mellett működő népművészeti csoport jelenti a magyar szigetet. A faluban a magyarok aránya kevesebb mint 10 százalék, évtizedek óta nincs magyar iskola. Az 1950-ben alakult jubiláló együttes a zsúfolásig megtelt kultúrházban Abaúji kötődések címmel egész estét betöltő és generációkat felvonultató gyönyörű műsorral ünnepelt. A műsorban három generáció, három nemzetiség, a magyar, a szlovák és a roma, valamint három tájegység, Abaúj, Bodrogek és Gömör kötődéseit mutatta be a mintegy 90 néptáncos és énekes. A gálaest keretében megemlékeztek Potta Gézáról, a 2007-ben elhunyt legendás szinai primásról is.

„Az élet ahogyan sorban hozta a tájegységek hagyományinak megismerését és felderítését, mi minél hitelesebben megtanultuk és előadtuk bizonyos tájegységek táncait, dalait. Csupán amatőr szinten csináljuk, de annál nagyobb figyelemmel és hozzáadással – szívvel-lélekkel. A népművészeti csoport igazából a magyar néptánc, a magyar népzene és a magyar népdalok színpadra vitelét, bemutatását és a hagyományörzés ápolását képviseli. Manapság már olyan szinten is csináljuk, hogy szó szerint a szlovák gyerekeket, szlovák óvodásokat, kisiskolásokat magyarul

tanítjuk énekelni és táncolni.” – vallja Mitro Csaba, a Rozmaring Néptáncgyüttes vezetője.

A népművészeti együttes a szépszámú gyerekcsoportnak – a Rozmaringsarjnak, az energiadús fiataloknak, a visszajáró néptáncosoknak és énekeseknek, az öregifjú hagyományörzőknek, és az utánpótlásnak köszönhetően olyan, mint egy szórványban élő nagy család. Ebben a szlovák környezetben magyarságmegtartó ereje van. Ők jelentik a ma már túlnyomó többségben szlovák községben a református egyház mellett a magyar sziget. Egyház és kultúra. Az együttélés és a közös tevékenység a kezdetektől megvan, mivel a néptáncgyüttes egyik alapítója Erőss Pálné, aki a szinai református lelképásztor felesége volt.

A gálaműsor után Mura Márta, a Csemadok Abaújszini Alapszervezetének elnöke így értékelt: „Mivel Szinán szórványban élünk, csupán 10 százalék a magyarság aránya, a Rozmaring nagyon sokat segít abban, hogy még itt vagyunk. Azok a gyerekek, akik sajnos már szlovák iskolába járnak, de a csoport érdekében megtanulnak és megszólalnak magyarul, örömmel megtanulják a magyar népdalokat és a magyar gyerekekkel mosollyal az arcukon közösen játszanak és szerepelnek a színpadon – persze sokszor fordítani is kell. De elmondhatjuk, hogy még mindig magyar közösség vagyunk. Bizonyítja ezt a zsúfolásig megtelt kultúrház nagyterme is.”

A Rozmaring tagjai hét évtizede megszakítás nélkül, töretlen erővel és odaadással terjesztik a magyar kultúrát és ápolják a népművészetet. Példaértékű munkájuk, sikereik és a színvonalas, gyönyörű műsorok egy életerős közösségről tanúskodik. **HK, ZI**

A Csemadok Kassa-környéki Területi Választmány elnöksége és titkársága, mint az Egressy Béni Országos Színháztársaság Fesztivál főszervezője sajnálattal közli és értesíti a felvidéki amatőr színháztársaság kedvelőit, hogy az idei XXII. Egressy Béni Országos Színháztársaság Fesztivál Szepsiben és Buzitán a tervezett időpontban, 2020. november 26. és 29. között elmaradt. A fesztivál szervező bizottsága a négynapos rendezvényt a következő év februárjában vagy márciusában szeretné megszervezni, ha a koronavírus-járvány elleni védekezéséről szóló kormányrendeletek ezt lehetővé teszik. A Csemadok Kassa-környéki Területi Választmány titkársága a 2021-es esztendő elején időben értesíteni fogja a felvidéki amatőr színháztársaság csoportok vezetőit. Felvételünkön a 2019-es fesztivál fődíjasa a Meg-növünk Diákszínpad Komáromból.

ZI

November 4-én vettek végső búcsút a 77 éves korában elhunyt Dékány Györgytől (1943-2020) a hetényi református temetőben. Dékány György 1967-2003 között látta el a Csemadok Hetényi Alapszervezetének elnöki tisztségét, 1992-2003 között a Csemadok Komá-

romi Területi Választmányának elnöke, valamint a 1986-tól tíz éven keresztül Csemadok Országos elnökségének tagja volt. Ars poeticája, hogy a magyar embert segíteni kell, hogy közösség ne csak kialakuljon, de meg is maradjon. A kis közösségek megmaradása, munkája a mi magyarságunk megmaradásának záloga! A közösség érdekében végzett munkája felbecsülhetetlen, nevéhez fűződik számos rendezvény, megemlékezés, irodalmi színpad, a hetényi énekkar létrehozása. Munkája elismeréseként 2003-ban Csemadok emlékéremmel tüntették ki. Életművéért 2019-ben a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet a Hétköznapi Hősök tagjai közé emelte, a Csemadok Komáromi Területi Választmánya pedig Hűségért elismerésben részesítette. *vl*

Nehéz időszakot élünk. A járvány a kultúrát is szigorú keretek közé szorítja. A Deáki Alapiskola tanulói minden évben izgatottan készülnek a szentpéteri Kossányi József Alapiskola és Óvoda által meghirdetett Kossányi József Vers- És Prózamondó Versenyre. Általában ez az első versenyünk az induló iskolaévben, kipihelve, teljes erőbedobással készülünk rá már szeptembertől. Sajnos az idén, mint annyi verseny, a szavalóverseny is a járványügyi helyzetből kifolyólag online formában zajlott. A vers-és prózamondó versenyek pozitívuma, hogy az élet számos területén nyújtanak hasznosítható tudást, magabiztosságot adnak, az irodalom és olvasás szeretetére nevelnek, és nem utolsósorban barátságok alakulnak ki. A virtuális térben zajló versenyek sokkal személytelenebbek, és bizony előfordulhat, hogy egyes szavalók személyisége videón keresztül nem olyan átütő, mint a személyes szereplésnél. Az egyetlen pozitívum, hogy nincs szorongás, druk, és talán a kudarc a versenyzőket nem érinti olyan mélyen, viszont elveszik a verseny varázsa, a barátokért szorítás, beszélgetés a zsűrivel. Mindenesetre nagyon örültünk, hogy a Kossányi József Vers-és Prózamondó Verseny online formában megvalósulhatott, mert tudom, hogy a szervezők részéről nagyon sok munka áll a rendezvény mögött. Október elején beküldtük tanulóink versvideóit, amelyeket a Jókai Színház művészei, munkatársai véleményeztek. A zsűri tagjai: Garajszki Margit, dramaturg, Matusek Attila és Olasz István színművészek, valamint Varga Emese művészeti vezető, akik a versenyzőket három sávba (arany, ezüst, bronz) sorolták be. Büszkék vagyunk, hogy tanulóink nagyon szép eredményeket értek el. Kiemelt arany sávós lett: Gjergji Izabella, Szalóczi Boglárka és Szalóci András. Ezüst sávban remekelt: Mészáros Beáta, Kment Zoe, Danič Dávid Károly és Václav Sarolta. Arany sávós minősítést ért el: Bukovský Zsófia, Bugár Abigél, Šipoš Mária és Baros Dániel.

rm

IMPRESSZUM:

Felelős kiadó: Bárdos Gyula, a Csemadok elnöke | **Főszerkesztő:** Neszméri Tünde | **Szerkesztők:** Bedi Kata, Görföl Jenő | **Szerzők:** Hadas Katalin, Nagy Anikó, Renczés Nóra, Száraz Erzsébet, Takács András, Takács Ottó, Vass Laura, Zborai Imre | **Kiadja:** Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség – Csemadok, 815 57 Bratislava – Pozsony, Nám. 1. májja 10-12. www.csemfeszt.sk, www.csemadok-hu.eu | **Nyomda:** Palatia Nyomda és Kiadó Kft., Győr

